

Socialdepartementet

Vår referens: Dnr 78/2021
Olof Erixon

103 33 STOCKHOLM

Er referens: S2021/03085

Sid. 1 (3)

2021-08-16

Remissyttrande

Betänkandet En stärkt försörjningsberedskap för hälso- och sjukvården (SOU 2021:19)

Föreningen Svenskt Näringsliv, som beretts tillfälle att yttra sig över rubricerade betänkande, vill anföra följande.

Betänkandet i stort

Såvitt Föreningen kan bedöma har utredningen gått noggrant och omdömesgillt till väga. Föreningen instämmer i bedömningen att behoven av en återtagen totalförsvarsplanering ställer krav på inrättande av s.k. beredskapsapotek.

De säkerhetspolitiska bedömningar som gjordes i Sverige efter slutet av det s.k. kalla kriget har i allt väsentligt visat sig vara förhastade. Dessa ledde bl.a. till att vi nu står inför en mycket kostnadskrävande återupprustning. Inom området samhällsberedskap, liksom inom andra områden där samhället i sin helhet är bäst betjänt av långsiktighet (t.ex. avseende förhållandena på arbetsmarknaden, energiförsörjningen och pensionerna), bör politiken inriktas mot hållbara lösningar – inte minst avseende deras finansiering. Den pågående pandemin har med all önskvärd tydlighet visat på brister i svensk samhällsberedskap. Detta har särskild bäring på hälso- och sjukvårdens framtida organisation.

Betänkandet i avseenden som kan beröra näringslivet

Dimensionering

Utredningen antar att c:a 600 à 700 beredskapsapotek kan behöva inrättas. Mot bakgrund av att det f.n. finns c:a 1400 apotek i landet kan det ifrågasättas huruvida denna bedömning är ekonomiskt eller praktiskt realistisk. Det framgår tydligt av utredningen att ett beredskapsapotek måste upprätthålla en helt annan och högre nivå avseende logistik, personalförsörjning, lagerhållning, fysisk säkerhet och IT-säkerhet än vad som nu anses nödvändigt. Huruvida detta alls kommer att kunna åstadkommas för ett så stort antal driftsenheter behöver analyseras närmare.

Det projicerade antalet beredskapsapotek väcker också frågor avseende hur dessa ska kunna utpekas, utan att skapa konkurrenssnedvridande effekter på apoteksmarknaden under fredstid. Det säger sig självt att de bidrag som kommer att behövas för att uppfylla kraven på ett beredskapsapotek i hög utsträckning kommer att kunna nyttiggöras redan under fred. En nyordning inom detta område kan – felaktigt hanterad – komma att medföra påtagligt negativa effekter på konkurrenssituationen redan under normala förhållanden. (Det kan noteras att inför avregleringen av apoteksmarknaden ålades Apoteket AB ett tidsbegränsat moratorium avseende vertikala samarbeten, för att dess dåtida dominerande ställning inte skulle bli cementerad.) Hur konkurrensaspekten skall hanteras behöver utredas ytterligare.

Cybersäkerhet

Regeringens beslut 2020 att ge fyra statliga myndigheter i uppdrag att inrätta ett Nationellt cybersäkerhetscentrum var välkommet. Föreningen har under hösten 2020 låtit utföra en kvalitativ undersökning av it-säkerhetshotens omfattning och karaktär och hur de påverkar näringslivet (*Företagen och IT-säkerheten – hotbilder, motåtgärder och behov*, mars 2021) Vi bedömer mot bakgrund av undersökningens resultat att anslagen till det nationella cybersäkerhetscentrumet är för snålt tilltagna, och att kraftigare åtgärder är nödvändiga för att centrumet ska kunna fylla sin uppgift att också stödja privata aktörer – företag såväl som civilsamhället i stort.

Om förslaget att inrätta 600 à 700 beredskapsapotek – vilka kan förväntas ställa betydande krav på förbättrad cybersäkerhet – förverkligas så kommer behovet av stöd i detta avseende att öka påtagligt.

Personalförsörjning och försörjningsberedskap

Regeringen har aviserat att personalförsörjning och försörjningsberedskap ska utredas i annan ordning. Föreningen anser att det framledes kan bli nödvändigt att inrätta en eller flera beredskapssektorer för specificerade försörjningsfrågor. Om 600 till 700 beredskapsapotek skulle inrättas skulle det,

redan innan en kris eller ett krigstillstånd inträffar, innebära en mycket grannliga uppgift att säkra deras personalförsörjning. Denna fråga behöver, såvitt angår beredskapsapotek, analyseras ytterligare.

Statliga myndigheters samverkan med näringslivet

Föreningen har ingen invändning mot att också Läkemedelsverket och E-hälsomyndigheten tillförs den kategori av myndigheter som näringsidkare och arbetsmarknadsorganisationer har skyldighet att samverka med avseende totalförsvarsplanering.

Finansiering av utredningens förslag

Föreningen delar utredningens bedömning att Staten skall svara för de kostnader som uppstår. Eftersom statlig verksamhet avseende civila beredskapsändamål i praktiken legat nere i över 25 år synes bedömningen avseende förslagets kostnadsmässiga konsekvenser väl optimistisk. Erfarenhetsmässigt inträffar de största kostnaderna dessutom när en verksamhet ska byggas från grunden.

Johan Britz
Näringspolitisk chef

Olof Erixon